

Sivistyslautakunta 18.6.2024

Mäntsälän kunnan lausunto luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista (VN/32974/2023)

1. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen muutosesitys on pääosin kannatettava.

2. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

Uudistuksessa esitetyt keskeiset muutokset oppimisen ja koulunkäynnin tukeen: tukitoimista säätäminen tuen tasojen sijaan, tukitoimien järjestämisen valtakunnallinen yhtenäistäminen, tukitoimien riittävä resurssointi, ennakoivien tukitoimien vahvistaminen, opetusryhmien muodostamisen sääntelyn tarkentaminen, opettajien hallinnollisen työn vähentäminen asiakirjojen laatimisessa ja päätöksenteossa, konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu ja pidennetyt oppivelvollisuuden muutos varhennetuksi oppivelvollisuudeksi muodostavat tarkoituksenmukaisen kokonaisrakenteen.

3. Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Ennakoivat tukitoimet toteutettaisiin ryhmämuotoisena ja niitä olisi annettava suunnitelmallisesti ilman hallintopäätöksiä. Opetuksen järjestäjän on varattava 0,127 opetustuntia/vko/koulun oppilas ennakoiviin tukitoimiin. Niin perusopetuksen kuin esiopetuksenkin osalta ennakoiva tukiopetus ja opetuskielen tukiopetus vaativat vielä selkeää käsitteiden avaamista ja ohjausta käytännön toteutuksesta ja resurssoinnista. Termit, tukitoimet ja käytännöt tulee olla toimivia ja ymmärrettäviä myös oppilaille ja huoltajille. Lisäksi perusopetuksen osalta tarvitaan selkeytystä ennakoivan tukiopetuksen toteuttamisen ajankohtaan; toteutuuko koulupäivän aikana vai sen jälkeen.

4. Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Esi- ja perusopetuksessa on tarpeen selkiyttää ennakoivien tukitoimien piiriin ja oppilaskohtaisten tukitoimien piiriin kuulumista. Tämä koskee erityisesti nykyisin tehostettua tukea saavien lasten/oppilaiden tukitoimia.

Perusopetuksessa viiden oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan sääntely yhtä opettajaa kohden tulee lisäämään opetusryhmien perustamisen tarvetta, jolloin tarvitaan kunnille taloudellista resurssia vastaamaan tukitoimien kustannusvaikutuksiin. Ryhmäkoon sääntelyssä olisi tärkeää säädellä myös koko ryhmän oppilasmäärää (esim. 18 oppilasta).

Sivistyslautakunta 18.6.2024

Jotta voidaan huolehtia riittävien oppilaskohtaisten tukitoimien toteutumisesta, tarvitaan kelpoisia erityisopettajia. Miten taataan kelpoisten erityisopettajien saatavuus? Määritelläänkö esi- ja perusopetuksen muiden toimijoiden, esim. koulunkäynninohjaajan, kouluvalmentajan, ryhmäavustajan antama tuki oppilaskohtaiseksi vai ennakoivaksi tueksi? Jääkö tuen antaminen liikaa erityisopettajien varaan?

5. Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Tuen asiakirjoja koskeva sääntelyehdotus on tarkoituksenmukainen selkiyttäen ja vähentäen opettajan kirjaamista.

6. Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

Esityksen vaikutusarvioissa ei käy ilmi, sisältyykö koulutuskustannuksiin esiopetukseen tarvittavat erityisopettajat. Hallintopäätösten laatimisen lisääntyminen tulisi huomioida kuntien lisääntyvissä kustannuksissa ja henkilöstöressurssoinnissa.

7. Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

Paikallisen opetussuunnitelman päivittämiseen tarvitaan riittävästi aikaa ja ohjausta. Lain valmistelussa tulisi huomioida aikataulu opetussuunnitelmatyön laatimiseen ja jalkauttamiseen. Tuen jatkumon toteutumiseksi varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle tarvitaan selkeää toimintamallia siirtymävaiheisiin ja tiedonsiirtoon.

Esiopetukseen osallistuvien käytänteet poikkeavat varhaiskasvatuksen tuen rakenteista. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on kaksi eri lainsäädäntöä, joka vaikuttaa osittain päällekkäisten hallintopäätösten ja tuen asiakirjojen laatimiseen. Varhaiskasvatustlain muuttaminen samaan aikaan olisi tarpeellista. Esiopetuksen alkaessa varhennettu oppivelvollisuus selkiyttää lapsen oppimisen polkua. Toisaalta koulun aloittaminen 7-vuotiaana vähentää mahdollisuutta käyttää tarvittaessa yksilökohtaista joustoa kouluvalmiuksien vahvistumiseen.